

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
кафедра документальних комунікацій та бібліотечної справи

«ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО»

Методичні вказівки з написання та оформлення курсової роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Документознавство та інформаційна діяльність» зі спеціальності 029
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівне 2021

ББК 73
УДК 001.81

Документознавство : метод. вказівки з написання та оформлення курсової роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Документознавство та інформаційна діяльність» зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / укл. : М. С. Костенко. – Рівне : РДГУ, 2021. – 34 с.

Уклад. : М. С. Костенко, ст. викладач кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ.

Рецензенти: О. І. Санжаревський, кандидат історичних наук, доцент;
О. В. Крайчук, кандидат фізико-математичних наук, професор.

Методичні вказівки укладені у відповідності до загальних вимог з підготовки курсових робіт. Висвітлені аспекти методології та методики наукових досліджень. Містять рекомендації щодо етапів підготовки курсової роботи, розробки плану, роботи над вступом, основною частиною та висновками. Розкриті вимоги до посилань на наукову літературу та неопубліковані документи. Подані вказівки щодо оформлення титульного аркуша курсової роботи, списку використаної літератури та додатків. Відображені технічні вимоги до оформлення курсової роботи.

Ухвалені радою факультету документальних комунікацій, менеджменту, фізики та технологій РДГУ (протокол № від _____ 20__ р.).

© Рівненський державний
гуманітарний університет,
© Костенко М. С.

ПЕРЕДМОВА

Підготовка курсової роботи як один з видів передбаченої навчальним планом позааудиторної роботи сприяє відпрацюванню навичок виявлення, обробки документної інформації, формує вміння оцінювати та узагальнювати відібрану інформацію, допомагає логічно і зрозуміло викладати свої думки.

Виконання курсової роботи є обов'язковим для кожного здобувача вищої освіти.

Мета цих рекомендацій – допомогти здобувачам вищої освіти визначитися з тематикою курсової роботи з документознавства, її структурою, ознайомити з вимогами до оформлення та організації процесу підготовки курсової роботи як форми самостійних дослідницьких пошуків здобувача.

Методичні рекомендації складаються з таких розділів:

1. Загальні положення.
2. Загальні вимоги до структури та змісту курсової роботи.
3. Правила оформлення курсової роботи.
4. Критерії оцінювання курсової роботи.
5. Список використаної літератури.
6. Додатки.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Організація підготовки курсової роботи

Курсова робота є однією з форм самостійних дослідницьких пошуків здобувача вищої освіти під керівництвом викладача. Її написання повинне сприяти поглибленню та розширенню уявлень про теоретико-методичні положення навчальної дисципліни, з якої готується курсова робота. Подібне навчальне завдання передбачає, що здобувши певний досвід наукової діяльності в процесі написання рефератів та опанування знань з фахових дисциплін, здобувач здатний здійснювати самостійне дослідження, яке за своїм змістом повною мірою відповідає науково-методичному пошуку. Виходячи з цього, курсова робота не повинна обмежуватись реферуванням літературних джерел, а має включати елементи нового наукового знання, репродукованого здобувачом. Зокрема, кожен здобувач вищої освіти, що виконує курсову роботу, має отримати сформульоване науковим керівником індивідуальне науково-дослідне завдання прикладного характеру з теми роботи.

Наукове керівництво курсовою роботою покладається на викладачів, що забезпечують читання дисциплін документознавчого циклу. Тематика курсових робіт розглядається та затверджується на засіданні кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи. Здобувачам надається право вибору теми курсової роботи в межах затвердженої кафедрою тематики. Після узгодження з керівником теми роботи здобувач вищої освіти розробляє завдання по виконанню курсової роботи. Завдання (Додаток 1) оформлюється здобувачом в двох примірниках, підписується здобувачом і науковим керівником та затверджується завідувачем кафедри. Графік виконання курсової роботи регламентує всі її етапи та терміни представлення роботи на перевірку.

Курсова робота подається викладачу на перевірку у встановлений кафедрою термін. Після перевірки керівник готує письмовий відгук на роботу. Недоброякісно виконана курсова робота повертається здобувачу для виправлень та доопрацювання у визначений термін. У випадку, коли тема роботи не розкрита, або недотримані вимоги до її структури чи оформлення, або наявні не виправлені граматичні, орфографічні помилки, суттєві стилістичні огріхи (в т.ч., має місце невідредагований машинний переклад російськомовного тексту) курсова робота оцінюється керівником на оцінку «незадовільно» та не допускається до захисту. Така робота в обов'язковому порядку має бути перероблена здобувачом до часу, призначеного на захист всіх курсових робіт з дисципліни.

2. Методологія та методика наукових досліджень

Пристаючи до наукового дослідження, винятково важливо озброїтись розумінням методології та методів наукової роботи. Адже науково-дослідна робота вимагає знань і вмінь використання методів наукового пізнання, застосування логічних законів і правил, наукових засобів і технологій.

Методологія визначає загальну стратегію дослідження і складається з чотирьох рівнів:

1. Фундаментальні або філософські принципи;
2. Загальнонаукові принципи;
3. Конкретно-галузеві принципи;
4. Конкретні методики і техніки для вирішення обраних наукових задач.

Фундаментальні принципи базуються на узагальнюючих, філософських положеннях, які відбивають найсуттєвіші властивості об'єктивної дійсності й свідомості з урахуванням досвіду, набутого в процесі пізнавальної діяльності людини. До таких принципів належать принципи діалектики, що відображають взаємообумовлений і суперечливий розвиток явищ дійсності; детермінізму, або об'єктивної причинної

зумовленості явищ та ізоформізму, тобто відношень об'єктів, які відбивають тотожність їх побудови.

Загальнонаукова методологія застосовується практично в усіх науках. До загальнонаукових принципів дослідження належать – історичний, термінологічний, функціональний, системний, когнітивний або пізнавальний, моделювання та ін. За допомогою принципу історизму досліджується виникнення, формування, розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків, закономірностей і суперечностей.

Термінологічний принцип передбачає вивчення термінів і позначуваних ними понять, розробку або уточнення змісту та обсягу понять, встановлення взаємозв'язку і субординації понять, їх місце в понятійному апараті теорії, на базі якої ґрунтується дослідження. У межах функціонального підходу виділяють структурно-функціональний, що полягає у виділенні в системних об'єктах відповідних структурних елементів (компонентів, підсистем) та визначенні їх ролі (функцій) у системі; системно-діяльнісний підхід, який вказує на певний компонентний склад людської діяльності (потреба – суб'єкт – об'єкт – процеси – умови – результат...) та системно-генетичний принцип, який полягає в розкритті умов зародження, розвитку та перетворення системи. Значення системного підходу полягає в тому, що він дозволяє комплексно розглядати великі і складні об'єкти (системи) як одне ціле, яке складається з елементів і частин.

Когнітивний або пізнавальний підхід забезпечує осягнення розумом дослідника явищ об'єктивної дійсності за притаманними ознаками та прикметами; формування істинного уявлення про нього. Синхронний метод передбачає вивчення різноманітних подій та явищ, які одночасно або в один і той самий період (майже одночасно) відбуваються в різних місцях. Його застосування дозволяє виділяти як загальне, так і особливе (відмінне) в тому, що відбувається в суспільному житті, бачити і вивчати явища як у їх взаємозв'язку, так і в статистиці. Для того, щоб відобразити явища в розвитку, необхідно використати хронологічний метод, який дає змогу розглядати їх у часовій послідовності, в русі та змінах.

Чільне місце в історичних (історіографічних) дослідженнях посідає метод періодизації, або іншими словами, діахронний метод, який слугує інструментом відображення специфіки конкретно-історичного дослідження. Застосування цього методу дозволяє виділити якісні зміни в ході розвитку явища, що досліджується, розкрити його форму та зміст на різних етапах. Критерії періодизації – це той історичний фактор, якісні зміни якого досліджуються методом періодизації. Критерій відображає головний зміст процесу, який аналізується в конкретно-історичній формі.

У науковій сфері часто застосовують метод моделювання, що має таку структуру: а) постановка задачі; б) створення або вибір моделі; в) дослідження моделі; г) переведення знань із моделі на оригінал. Останнім часом все більше застосування знаходять методи таких метричних дисциплін, як наукометрія – система вивчення наукового, конструктивного знання за допомогою кількісних методів; бібліометрія – оперує методами кількісного дослідження друкованих документів у вигляді матеріальних об'єктів або бібліографічних одиниць; інформетрія – передбачає математичні, статистичні методи й моделі та їх використання для кількісного аналізу структури та особливостей наукової інформації, закономірностей процесів наукової комунікації.

Кожна галузь науки має власні специфічні або галузеві підходи до розв'язання дослідницьких задач, застосування яких дозволяє звертатись до загальноновизнаних авторитетів. У числі напрямів пошуку методологічних основ дослідження варто виділити: вивчення наукових праць відомих вчених, які застосовували загальнонаукову методологію; аналіз наукових праць провідних авторів, які досліджували напрям, проблему тощо; узагальнення ідей науковців, які безпосередньо вивчали дану проблему; проведення досліджень специфічних підходів для вирішення цієї проблеми

професіоналами-практиками, які не лише розробили, а й реалізували на практиці свої ідеї і т.п.; аналіз концепцій наукової та практичної діяльності учених і фахівців-практиків; вивчення наукових праць зарубіжних дослідників і фахівців-практиків.

Метод пізнання – сукупність прийомів або операцій практичного та теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих реалізації поставленої мети і розв'язанню конкретних наукових завдань. Кожне наукове дослідження, як правило, поділяється на два рівні:

- емпіричний рівень, на якому кожен початкуючий дослідник або досвідчений науковець збирає необхідні матеріали, проводить роботу з накопичення фактів;
- теоретичний рівень, спрямований на здійснення аналізу та синтезу знань, нагромадженої інформації, формування на їх основі висновків, положень, обґрунтування законів і закономірностей тощо (у формі наукової теорії).

Відповідно, на кожному з цих двох рівнів наукового дослідження застосовуються різні методи пізнання, які поділяються на:

- методи емпіричного дослідження;
- методи теоретичного дослідження;
- методи, що застосовуються як на емпіричному, так і теоретичному рівнях.

Емпіричний та теоретичний рівні дослідження відрізняються між собою глибиною пізнання, ступенем узагальнення фактів і проникнення в сутність досліджуваних явищ. Емпіричний рівень дослідження пов'язаний із нагромадженням фактичного матеріалу з тієї чи іншої наукової теми. Нагромадження і вивчення фактів виступають першим необхідним етапом у розвитку науки, який готує перехід до теоретичних узагальнень. Щоб отримати цілісне знання про явище, подію, які вивчаються, потрібні аналіз і синтез отриманих фактів. Емпіричне узагальнення, що міститься у наукових фактах і їх описах, складає необхідну передумову для теоретичних узагальнень і створення відповідної теорії. На теоретичному рівні дослідження відбувається оцінка, осмислення, пояснення фактів, головним чином розкривається сутність досліджуваних подій і явищ, закономірності і тенденції їх розвитку. Теоретичне пізнання виступає закономірним продовженням і поглибленням емпіричного.

1.3. Мета і завдання курсової роботи

У процесі роботи над науковою проблемою важливо чітко поставити мету, на досягнення якої спрямовується діяльність, і завдання, які мають бути вирішені відповідно до цієї мети. Отже, мета наукового дослідження – це очікуваний кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване конкретне дослідження. Вона повинна узгоджуватися з назвою курсової роботи і містити не тільки очікувані її результати, а й підкреслювати, завдяки яким науковим передумовам вона буде досягнута, чим і як буде досягатися (із залученням яких наукових гіпотез, ідей, явищ, законів та ін.). Досвідчені дослідники рекомендують не вживати такі формулювання мети дослідження, як «обґрунтування і розробка наукових основ, принципів створення нових технологій...» або «розробка методів і засобів підвищення ефективності за рахунок вдосконалення...» та ін., без конкретизації наукових передумов, на яких базується досягнення поставленого завдання.

Між метою і кінцевим результатом дослідження має бути тісний, органічний зв'язок. Поставленої мети обов'язково треба досягти. І неодмінно перевірити, чи чітко визначене досягнення мети у висновках.

Мета дослідження реалізується через конкретні завдання, які треба вирішити відповідно до цієї мети. Формулювання чотирьох–п'яти завдань мають відобразити логіку дослідження та співвідноситись із планом курсової роботи.

1.4. Поради щодо виконання та написання курсової роботи

Здобувачу вищої освіти, який визначив тему курсової роботи, необхідно дотримуватись розробленого ним та погодженого з науковим керівником плану. Саму підготовку наукової, в т.ч., курсової роботи, можна умовно поділити на три головних етапи.

Перший етап – виявлення літератури з обраної проблеми. Для цього слід ознайомитися з існуючими інтернет-ресурсами та (за можливості) зі складовими довідково-пошукового апарату наукової бібліотеки РДГУ та інших інформаційних установ регіону.

Другий етап – вивчення виявлених документів з метою накопичення необхідного для виконання роботи матеріалу:

- у залежності від тематики варто починати збирати матеріал з вивчення загальних наукових праць. Це дозволяє кожному досліднику сформулювати власне цілісне уявлення про тенденції розвитку досліджуваної проблеми;
- опрацювати опубліковані джерела з теми курсової роботи;
- обов'язково опрацювати та використати першоджерела, оскільки саме це надає роботі наукову цінність;
- якщо праця має теоретичний характер, доцільно розпочинати виписки або копіювати потрібні сторінки після першого (інформаційно-оглядового) його прочитання, попередньо ознайомившись зі змістом, основними міркуваннями, теоретичними положеннями;
- опрацьовуючи джерела, необхідно виписувати (копіювати) з них не все підряд, а окремо матеріали для кожного розділу і підрозділу роботи, фіксуючи у вигляді цитат найбільш важливі місця документів, дотримуючись відповідних вимог до порядку цитування;
- потрібно ретельно занотовувати всі бібліографічні дані про опубліковані та неопубліковані документи, з яких робляться виписки або копіюються матеріали, дотримуючись вимог методики бібліографічного опису;
- працюючи з інтернет-ресурсами, слід фіксувати дані, необхідні для подальшого оформлення бібліографічного опису ресурсу (ім'я автора, назву, повну електронну адресу, дату свого звернення до ресурсу);
- працюючи в архівах, потрібно обов'язково зазначити назви документів і матеріалів, архівів, номери і назви фондів, номери описів, назви і номери справ, а також номери аркушів. Для користування ними краще всього робити це для кожного документа окремо;
- виписки необхідно робити своїми словами, передаючи основний зміст прочитаного джерела або цитуючи його (кожну цитату потрібно фіксувати мовою оригіналу і обов'язково брати в лапки);
- проведення передбачених досліджень, спостережень, статистичних вимірювань має завершуватись попереднім аналізом отриманих результатів. Виконання додаткових, раніше не запланованих досліджень, може бути проведене тільки у відповідності з рекомендаціями керівника.

Будь-який дослідник не може прочитати всю літературу через нестачу часу. Тому бажано ознайомлюватися із книгами таким чином. Спочатку прочитати назву і анотацію, потім – зміст. Це дозволяє створити уявлення про структуру роботи. Якщо вони викличуть професійне зацікавлення, то далі потрібно ознайомитися зі вступною частиною (передмовою), зміст якої допоможе з'ясувати, про що в ній йдеться. Після цього бажано уважно прочитати висновки автора (авторів) і лише тоді братися за сам текст. У статтях доцільно спочатку ознайомитися з назвою й анотацією (резюме) та сукупністю ключових слів (якщо вони наявні), щоб зорієнтуватись щодо їхньої відповідності проблематиці роботи.

При читанні наукової літератури слід особливу увагу звернути на її науковий апарат, посилання на джерела. Значна частина з них обов'язково потрібна буде для ознайомлення чи ґрунтовного опрацювання.

Щодо послідовності роботи з літературою, то її вивчення варто починати з узагальнюючих праць; вслід за цим опрацювати монографії, з якими пов'язане дослідження. Паралельно, або після цього, потрібно ознайомитися з науковим збірниками, статтями з наукових журналів, енциклопедіями або іншими довідковими виданнями. Наприкінці цієї роботи слід опрацювати праці, що опосередковано стосуються обраної проблеми.

Загалом у роботі з науковою літературою важливо виявити, якою мірою висвітлена в ній обрана проблема, наскільки достатньо відображені ті чи інші аспекти у вивчених джерелах.

Третій етап – написання першого варіанту тексту роботи. Увесь зібраний матеріал слід групувати за структурними частинами (розділами і підрозділами) курсової роботи.

Спочатку рекомендують приступати до написання першого розділу, потім змістовно оформити другий, підготувати висновки і, насамкінець, написати вступ. Такої послідовності варто дотримуватися, оскільки написавши основну частину роботи, значно легше у вступі розкрити, про що йдеться у кожному з розділів і до яких висновків дійшов автор. Щоправда, можна починати роботу зі вступу, але тоді після оформлення всього тексту доведеться ще раз переглядати зміст вступної частини.

Працюючи над текстом курсової роботи, необхідно:

- писати українською науковою літературною мовою, вживаючи тільки стандартизовану професійну термінологію;
- логічно, чітко і ясно висловлювати свої думки;
- уважно слідкувати за побудовою речень, щоб вони не були надто громіздкими або навпаки – примітивними;
- не допускати логічних суперечностей і незавершених висловлювань, думок;
- завершувати кожен розділ (підрозділ) обґрунтованими та вмотивованими висновками;
- у разі потреби обов'язково звертатися за порадами і консультаціями до наукового керівника.

Наукову інформацію в тексті роботи необхідно викладати у найповнішому вигляді, обов'язково розкриваючи хід та результати дослідження, з детальним описом методики дослідження. Повнота наукової інформації має відбиватися в деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, гіпотезами, за потреби – історичними екскурсами і паралелями.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2. 1. Правила розробки плану та роботи над вступом

Надання курсовій роботі самостійного, дослідницького, творчого характеру та завершених змісту і форми вимагає від здобувача вищої освіти самостійного складання плану роботи після обрання теми. План має включати вступ, два–три взаємопов'язані і логічно побудовані розділи, що включатимуть пропорційну кількість (по два–три) підрозділів та дозволять розкрити тему, її висновки. Здобувач повинен також визначитись із обсягом матеріалу до кожного розділу й підрозділів плану та календарними строками накопичення, опрацювання, підготовки і оформлення кінцевих результатів роботи. Перший розділ плану роботи має бути присвячений теоретико-методологічним аспектам досліджуваної теми, один (два) інших – викладу змісту обраної проблеми із залученням матеріалу вивченої літератури та результатів самостійно проведених досліджень, а також – виробленню рекомендацій і пропозицій щодо вирішення досліджуваної проблеми.

За вимогами план (зміст) курсової роботи подається на її початку, відразу ж за титульним аркушем. **Зміст** повинен містити заголовки усіх (за винятком титульного аркуша, реферату і списку скорочень слів та словосполучень) складових частин структури курсової роботи – слово «Вступ», порядкові номери та найменування усіх розділів, підрозділів, слово «Висновки», словосполучення «Список використаної літератури» та слово «Додатки» із позначенням нумерації їх початкових сторінок (Додаток 3).

План курсової роботи розробляється після визначення теми, мети і завдань і носить попередній характер. Після завершення дослідження, перед його остаточним текстовим оформленням, план обов'язково підлягає уточненню. Він може залишитись незмінним. Але часто з урахуванням усіх етапів дослідження та його джерельної бази до плану вносяться зміни. Крім того, зміни можуть бути внесені також у мету та завдання курсової роботи.

Список скорочень слів та словосполучень використовують для подачі умовних позначень термінів, понять тощо, які часто вживаються в тексті курсової роботи. Список друкується двома колонками, в яких ліворуч за алфавітом наводяться умовні скорочення, а праворуч – їх детальна розшифровка. Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, їх перелік не складають, а подають розшифровку в тексті при першому згадуванні (Додаток 4).

Вступ слугує своєрідним ключем до основного тексту і **обов'язково має** включати наступні структурні частини:

актуальність теми курсової роботи, тобто обґрунтування здобувачом важливості розгляду теми курсової роботи з позицій значущості розглянутих питань для сучасного стану документознавства та інформаційної сфери в цілому. Актуальність теми в більшості випадків зазначається одним або кількома абзацами, де чітко і стисло обґрунтовуються чинники чи фактори, що визначають актуальність і доцільність вивчення обраної наукової проблеми, сутність її впливу на розвиток науки і практики;

розробленість теми курсової роботи в спеціальній літературі, де здобувач оглядово характеризує опрацьовану літературу. Необхідно назвати основні джерела, звідки взято інформацію та стисло повідомити про основні аспекти розробки розглянутих питань окремими фахівцями;

мета курсової роботи посідає ключове місце у вступі і тісно пов'язана з назвою роботи. Здобувач повинен чітко (одним реченням) сформулювати результат, якого

потрібно досягти в процесі опрацювання літератури, узагальнення результатів здійсненого дослідження;

завдання курсової роботи конкретизують мету і мають бути їй підпорядковані. Завдання здобувача – визначити основні напрямки дослідження, спрямовані на досягнення мети, тобто окреслити коло питань, що будуть розглянуті в основній частині курсової роботи. Формулюючи завдання, доцільно вживати наступні дієслова: *розглянути; визначити; обґрунтувати; висвітлити; проаналізувати; вивчити; окреслити; систематизувати; узагальнити; з'ясувати* або відповідні їм іменники;

винятково важливо визначити **об'єкт дослідження**, тобто конкретний процес або явище, обрані для безпосереднього вивчення з метою пізнання їхньої суті, закономірностей розвитку, можливостей використання в практичній діяльності тощо;

предмет дослідження – це ті суттєві аспекти, зв'язки і відношення, які існують в межах об'єкта та підлягають безпосередньому вивченню. Це можуть бути причини виникнення процесу або явища, закономірності його розвитку, різноманітні властивості, якості тощо. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне (об'єкт) і часткове (предмет). Таким чином, в якості об'єкту дослідження можна виділити більш загальне поняття з формулювання теми курсової роботи. Предмет дослідження натомість складуть вужчі аспекти існування об'єкту, що теж можуть бути визначені наближено до формулювання теми курсової роботи; Наприклад: об'єкт дослідження може бути визначений так – *документний потік як системний об'єкт і продукт інтелектуальної діяльності суспільства*, а предмет дослідження – *динаміка розвитку галузевого документного потоку*;

методи дослідження. У кожному конкретному науковому дослідженні застосовуються притаманні лише йому методи та прийоми. Тому у вступній частині слід подати перелік використаних у дослідженні методів та можна коротко наголосити, яку роль вони відіграли в досягненні поставленої в роботі мети. В курсовій роботі для досягнення поставленої мети і реалізації завдань можуть бути використані наступні методи: фундаментальні або філософські, загальнонаукові (експериментальні, методологічні, описові, експериментально-аналітичні), методи аналізу і синтезу (при вивченні літератури), класифікації або типологізації (під час дослідження масивів та потоків документів), діахронний (для періодизації розвитку наукових теорій, життєвого шляху і творчості видатного діяча науки), проблемно-хронологічний (для викладу історичного матеріалу), порівняльний і статистичний (для аналізу різних за характером і значеннями кількісних показників), бібліометричний, наукометричний (для вивчення динаміки розвитку галузевих документних потоків та стану розвитку науки), вебметричний (для вивчення динаміки розвитку інтернет-ресурсів);

теоретична та практична цінність курсової роботи як положення вступу має містити виклад тих результатів, яких намагається досягти здобувач вищої освіти в процесі дослідження. Теоретична цінність роботи розуміється як наукова новизна одержаних результатів. Тому необхідно стисло і конкретно зазначити, яких саме нових результатів досягнуто на основі наукового дослідження, перерахувати наукові положення, які запропоновані здобувачем особисто, а також визначити відмінність одержаних результатів від уже відомих раніше (наприклад: у курсовій роботі здійснена спроба дослідження недостатньо висвітленої досі у фаховій літературі теми; окреслено хронологічні рамки та запропоновано періодизацію розвитку вітчизняного документознавства; систематизовано науковий доробок ученого та проаналізовано його документознавчі погляди; отримано і введено в науковий обіг фактичний матеріал щодо динаміки та закономірностей розвитку галузевого документного потоку певного періоду; проаналізовано фактографічну базу галузевих наукових праць з метою узагальнення дискусійних даних або їхнього розгляду з інших наукових позицій (аспектів) тощо). Практична цінність курсової роботи визначається можливістю

використання одержаних результатів та розробленістю здобувачом конкретних рекомендацій щодо цього;

структура роботи зумовлюється логікою розгляду теми. Ця частина вступу має розкрити послідовність побудови курсової роботи та взаємозв'язок її розділів та підрозділів.

Обсяг вступу до курсової роботи оптимально має складати до трьох сторінок тексту. Приклад вступу як частини курсової роботи пропонується в Додатку 5.

2.2. Робота над основною частиною курсової роботи

Виходячи зі специфіки обраної теми курсової роботи, в розділах основної частини можливо:

- подати огляд літератури за обраною темою і розкрити напрями дослідження;
- викласти загальну методику та основні методи дослідження;
- розкрити основний зміст теоретичних положень;
- викласти матеріали здійсненого дослідження в прикладній частині роботи і узагальнити результати досягнутого.

Таким чином, у першому розділі доцільно розкрити теоретичні засади й підходи до вивчення обраної теми, торкнутись питань методики дослідження. У другому розділі можна обґрунтувати вибір прикладного напрямку дослідження, навести методи вирішення поставлених завдань та їх можливості для всебічного вивчення і розкриття теми. В цьому розділі автору слід показати рівень володіння науковими (загальнонауковими, спеціальними) методами, а також зазначити конкретні шляхи, способи отримання наукового результату і тим самим докладно висвітлити стратегію, тактику, методику дослідження, а також узагальнити отримані результати. Матеріали другого розділу завжди мають практичне спрямування й засвідчують самостійність та достовірність досягнутих результатів.

Курсова робота здобувача вищої освіти має містити елементи нового вирішення актуальної наукової проблеми. Тому в основних розділах роботи важливо вказати на виявлені нові факти, висновки, рекомендації, закономірності, уточнити відомі раніше, однак, недостатньо вивчені. У теоретичній частині дослідження мають бути об'єднані в систему нові наукові факти та проаналізовані концептуальні положення провідних науковців.

Бажано на основі виконання теоретичної частини дослідження сформулювати завдання прикладної частини та очікувані результати. В останньому підрозділі прикладний матеріал доцільно зіставити з теоретичним обґрунтуванням, показати можливі шляхи впровадження в практику та їх ефективність, перспективи подальшої розробки проблеми тощо. Як варіант виконання прикладної частини в курсових роботах теоретичного характеру може бути здійснений порівняльний аналіз виявленої літератури з теми роботи.

У випадку, коли курсова робота має історіографічний характер, її прикладна частина може містити матеріал щодо розвитку в певні історичні періоди основних підходів до винесеної в тему проблеми. Крім того, можливий інший варіант висвітлення тем історіографічного спрямування, при якому в двох–трьох підрозділах другого розділу розкривається еволюція поглядів провідних науковців щодо питань, що охоплюють тему роботи.

При підготовці курсової роботи, що базується на результатах метричних методів дослідження, прикладна частина роботи являє собою виклад матеріалу щодо специфіки конкретних (бібліо-, науко-, інфор- або вебметричних) методів та результатів самостійного дослідження галузевого документного потоку за два–три останні роки, здійсненого здобувачем із застосуванням відповідних метричних методів.

Важливою вимогою до написання тексту курсової роботи з будь-якої теми є дотримання необхідного співвідношення фактичного та теоретичного матеріалу. Якщо

робота буде базуватися головним чином на фактичному матеріалі без належних узагальнень і теоретичних положень, то вона носитиме не стільки науковий, скільки фактографічний характер. У разі переважання теоретичного компонента, коли робота не буде містити переконливого фактичного матеріалу, не спиратиметься на доказові факти, вона матиме абстрактний, схематичний, голослівний зміст. Тому обидві частини тексту слід правильно, раціонально поєднати, щоб висновки і узагальнення обов'язково опиралися на фактичний матеріал. Але в жодному разі якихось шаблонів для цього не існує.

В основному тексті слід розміщувати оброблений і систематизований здобувачом матеріал. Викладення матеріалу має бути об'єктивним, науковим, чітким і логічним із обов'язковим використанням стандартизованої термінології. Текст необхідно писати на основі найновіших досягнень галузевої науки літературною мовою офіційно-наукового стилю, з максимальною повнотою інформації, так, щоб вона викликала інтерес до змісту, основних ідей, положень і висновків автора курсової роботи. Необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати наукових досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Кожний розділ потрібно завершувати стислими висновками. Необхідно пам'ятати, що висновки до розділів не повинні мати реферативного характеру або бути подані у формі викладу того, що зроблено.

Підготувавши чистовий варіант курсової роботи, її слід надрукувати в одному примірнику і разом із електронним носієм представити на кафедру для перевірки науковим керівником. За бажанням здобувача вищої освіти чистовий варіант курсової роботи може бути представлений на перевірку в рукописному вигляді.

2.3. Вимоги до посилань на наукову літературу та неопубліковані документи

Важливе значення в кожній курсовій роботі посідають цитати, які використовуються для точної передачі думок авторів першоджерел, що допомагає ідентифікувати ті чи інші погляди або зіставити різні точки зору на обрану проблему тощо. Вони є необхідною точкою опори здобувача для здійснення відповідного аналізу та синтезу залученої інформації. Зрештою, саме їхній зміст дозволяє сформулювати переконливі докази, потрібні для об'єктивної та неупередженої характеристики явищ, подій, фактів, які вивчаються. У курсових роботах цитати також використовуються для того, щоб підкріпити твердження їх авторів за допомогою авторитетних дослідників.

Серед загальних вимог, які застосовуються до цитування джерел і літератури, можна виділити такі:

1) текст цитати потрібно починати і закінчувати лапками та обов'язково наводити в точній відповідності з джерелом й збереженням особливостей авторського написання;

2) цитування слід робити повним, довільно не скорочуючи авторського тексту, бо це може привести до невірних, неточних і навіть перекручених думок авторів. За вимогами, при цитуванні допускається пропуск слів, речень і навіть абзаців, але так, щоб це не привело до перекручень авторської думки. Такі пропуски в текстах цитат позначаються трьома крапками, що ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, в середині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то його потрібно зберегти;

3) кожен цитату слід обов'язково супроводжувати посиланням на джерело, з якого вона приводиться;

4) при непряму цитуванні, тобто їх переказі чи викладі за допомогою думок інших авторів або своїми словами, необхідно бути максимально точним і коректним як щодо змісту, так і оцінювання автора джерела, і обов'язково робити відповідні посилання на таке джерело;

5) цитування повинно бути по можливості оптимальним, оскільки недостатне

знижує рівень науковості та наукову цінність курсової роботи, а надмірне її перевантажує і створює враження компілятивності.

2.4. Підготовка висновків, списку використаної літератури, додатків, змісту (плану) та реферату курсової роботи

Виклад матеріалу курсової роботи завершується загальними висновками, що виділяються як самостійний розділ роботи. Їх приблизний обсяг має складати три (як виключення – чотири) сторінки тексту. Висновки до курсової роботи, що виступають квінтесенцією всього дослідження, повинні містити головні наукові результати, отримані здобувачем вищої освіти особисто. Висновки передбачають послідовний, логічний, чіткий виклад головних отриманих результатів, засвідчують їх відповідність загальній меті та конкретним завданням, поставленим і сформульованим у вступі. Загальні висновки не повинні підмінюватися механічними підсумовуванням висновків, наведених у кінці розділів, а мають містити те нове, суттєве, що становить підсумкові результати дослідження. Вони повинні містити узагальнену підсумкову оцінку здійсненої роботи. При цьому важливо зазначити, в чому полягає її основний зміст, які важливі наукові результати отримані, які нові наукові завдання виникають у зв'язку з проведеним дослідженням. У висновках коротко оцінюється стан поставленої наукової проблеми, розкриваються методи (методика) її вирішення, наголошується на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтовується їх достовірність. Наприкінці висновків доцільно подати у вигляді кількох пронумерованих положень конкретні рекомендації здобувача-автора роботи з сутності досліджуваної проблеми.

Список використаної літератури є необхідною і обов'язковою складовою частиною усіх видів наукової роботи. Проте у список заносяться лише ті джерела, які безпосередньо використовувались здобувачем для написання курсової роботи. Підготовлений на належному рівні список має пізнавальне значення, оскільки віддзеркалює загальну культуру автора, свідчить про фундаментальність та переконливість його суджень. До бібліографічного списку слід включати праці провідних фахівців з тієї чи іншої галузі дослідження, не перевантажуючи його другорядними публікаціями: посібниками, довідковою літературою, застарілими виданнями тощо. Список використаної літератури слід впорядковувати за алфавітним порядком прізвищ авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів.

В додатках можуть бути представлені схеми, таблиці тощо, які не включені до тексту, але на які є посилання в тексті роботи. Сюди ж можна віднести ті частини курсової роботи, які є важливими, але загромаджують виклад основної думки в роботі (наприклад, статистичний матеріал). Якщо додатком є схема, запозичена здобувачем вищої освіти у іншого автора (авторів), вона має супроводжуватись відповідним посиланням на список використаної літератури (Додаток 6).

Робота над оформленням тексту курсової роботи після підготовки вищезгаданих структурних частин роботи не завершується. А вже написання окремих частин роботи ще не означає її цілісного характеру. Для цього необхідно уважно прочитати весь текст, виявити неузгодженості, повтори, стилістичні та орфографічні помилки, нечіткість думок, категоричні вислови тощо. Усувати їх потрібно шляхом редагування, яке може потребувати значного часу. Проте без здійсненого належним чином редагування курсова робота не буде оцінена на позитивну оцінку.

Дуже важливо наприкінці всієї роботи над текстом уважно переглянути посилання на літературу, а також перевірити їхню відповідність нумерації списку використаної літератури. Часто трапляються механічні помилки і описки, що спотворюють джерельну базу, а відтак впливають на оцінку курсової роботи.

Зміст (перелік розділів) – це перелік заголовків передбачуваних у курсовій роботі структурних частин із зазначенням їх початкових сторінок. Заголовки змісту повинні

точно повторювати заголовки у тексті. Скорочення заголовків в змісті або подання їх у іншій редакції порівняно із заголовками в тексті не допускається. Правила оформлення змісту висвітлені третьому розділі даних методичних рекомендацій.

До завершеної курсової роботи додається сторінка з її бібліографічним описом та рефератом, що являє собою стислий (обсягом не більше однієї сторінки) виклад змісту роботи та включає основні дані щодо роботи та висновки автора. Згідно вимог міждержавного стандарту ГОСТ 7.9–95 «Реферат и аннотация. Общие требования» основними аспектами змісту реферату курсової роботи є: актуальність теми роботи; предмет і мета роботи; досягнуті результати та їхня новизна; висновки. Зразок оформлення бібліографічного опису курсової роботи та її реферату представлений у Додатку 7.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні правила цитування та оформлення посилань на використані документи

При написанні тексту курсової роботи кожний здобувач вищої освіти має робити правильні посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в тексті; або на ідеях і висновках яких розробляється проблема; питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документ і пересвідчитись у достовірності відомостей про його цитування, формують необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати зміст, мову та обсяг тексту цитованого джерела.

Робити посилання (за винятком курсових робіт історіографічного характеру) слід на останні видання наукових праць, іншої використаної літератури. На більш ранні видання можна посилатися лише у тих випадках, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання. Якщо використовуються матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, в посиланні необхідно точно вказувати номери сторінок таких документів.

Посилання на джерела у тексті курсової роботи слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, *наприклад* [1]. Якщо в тексті курсової роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, номер посилання має супроводжуватись зазначенням через розділовий знак «кому» сторінки, *наприклад*: [1, с. 7]. Приклад оформлення посилань представлений у Додатку 8.

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором використаного документу. Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати. Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерела;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

Якщо на одне і теж джерело чи працю посилання ідуть підряд, то у повторному посиланні замість порядкового номеру за списком використаної літератури в квадратних дужках, можна написати слова «Там само» і вказати відповідну сторінку, *наприклад* [Там само, с. 5]. У випадку, якщо повторне посилання робиться на ту ж сторінку, «Там само» пишеться без зазначення сторінки, *наприклад* [Там само].

3.2. Правила оформлення списку використаної літератури, додатків та змісту (плану)

Список використаної літератури розміщують після висновків. Його складають бібліографічні описи документів, виконані «de visu» у відповідності з вимогами аналітико-синтетичної переробки інформації, опанованим в одноіменній навчальній дисципліні. Впорядковується список використаної літератури за алфавітом прізвищ авторів та заголовків.

Додатки подають на наступних після списку використаної літератури сторінках та розміщують за порядком появи посилань на них у тексті курсової роботи (на кожний із наявних додатків у основному тексті має бути взяте в круглі дужки відповідне посилання, *наприклад* (Дод. 1). Кожний додаток необхідно оформляти з нової сторінки. У правому верхньому куті малими літерами з першої великої подається слово «Додаток» і цифра, що позначає додаток. Нижче посередині потрібно друкувати малими літерами з першої великої симетрично до тексту заголовка даного додатку (не ставлячи в кінці крапки).

Наприклад

Додаток 1

Тематична структура галузевого документного потоку

Текст додатка, за необхідності, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка, при цьому перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, *наприклад*, 1.2. – другий розділ додатка 1; 2.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка 2.

Правила оформлення змісту передбачають, що позначення ступенів прийнятої рубрикації, тобто розділів, підрозділів та їхніх порядкових номерів, слід розміщувати в один рядок із відповідними заголовками, відділяючи їх крапкою. В кінці заголовку крапки не ставлять.

Наприклад

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПРО ДОКУМЕНТ ЯК СИСТЕМНИЙ ОБ'ЄКТ.....	5
1.1. Полісемічність поняття «документ».....	5

Заголовки розділів (в т.ч., вступу, висновків, списку використаної літератури та додатків) друкують великими літерами (Caps Lock) жирним шрифтом (розмір 14 pt), вирівнюючи по ширині та не ставлячи крапку в кінці заголовку.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу, крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою.

3.3. Технічні вимоги до оформлення курсової роботи

Будь-яка курсова робота, незалежно від теми, має типову структуру:

- титульний аркуш;
- завдання на виконання роботи;
- реферат курсової роботи;
- зміст;
- список скорочень слів та словосполучень (за необхідності);

- вступ;
- складно-структуровану основну частину (з двома-трьома розділами, що включають по два-три підрозділи);
- висновки до роботи в цілому;
- список використаної літератури;
- додатки.

Обсяг основного тексту курсової роботи повинен складати 25–30 сторінок, без додатків, які не входять до загального обсягу, але нумеруються на загальних засадах. Курсову роботу пишуть чітким почерком або друкують комп'ютерним друком на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст необхідно друкувати (писати), залишаючи поля (береги) таких розмірів: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 25 мм, праве – 10 мм. Шрифт друку – Times New Roman Cyr (розмір шрифту – 14 pt) через міжрядковий інтервал 1,5 з вирівнюванням за шириною сторінки та абзацним відступом 1,25 см.

Текст основної частини наукової роботи поділяють на розділи (підрозділи). Кожну структурну частину наукової роботи (крім підрозділів) починають з нової сторінки, а її заголовки «ЗМІСТ», «СПИСОК СКОРОЧЕНЬ СЛІВ ТА СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами (Caps Lock) жирним шрифтом (розмір 14 pt) через міжрядковий інтервал 1,5, вирівнюючи по центру та не ставлячи крапку в кінці заголовку.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу, крапку в кінці заголовка не ставлять. Перед заголовком підрозділу робиться відступ в один рядок.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію арабськими цифрами в межах всієї роботи і розпочинатись з нової сторінки. Підрозділи як структурні частини розділів з нових сторінок розпочинати не потрібно.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць в курсовій роботі подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. Після нього розміщують сторінку з рефератом курсової роботи. На титульному аркуші та рефераті номери сторінок не ставлять, на наступних сторінках, починаючи зі змісту (де ставиться цифра «2»), номер проставляють вгорі сторінки по центру.

Такі структурні частини курсової роботи, як реферат, зміст, список скорочень слів та словосполучень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Підрозділи нумерують арабськими цифрами у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу (без крапки в кінці формулювання).

Ілюстрації (схеми, графіки тощо) необхідно подавати в курсовій роботі в додатках. Таблиці, за умови їхнього великого обсягу, доцільно також виносити у додатки, не включаючи до загальної нумерації сторінок. На всі таблиці в тексті мають бути посилання. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її порядкового номера, *наприклад* **Таблиця 1.**

Заголовки кожної графі таблиці мають бути по можливості короткими і починатися із великих літер, а підзаголовки – з маленьких, одиниці виміру зазначаються в тематичних заголовках. Висота рядків має бути не меншою 8 мм.

3.4. Рекомендації щодо презентації курсової роботи на захисті

Доповідь здобувача вищої освіти на захисті курсової роботи доцільно супроводжувати мультимедійною презентацією, яка створюється за допомогою відповідних програми за вибором здобувача (від MS PowerPoint до інших аналогічних засобів).

Презентація повинна містити біля 15 слайдів, зміст та логічна послідовність яких відповідає логіці розкриття теми в роботі. На першому з них необхідно зазначити назву університету і кафедри, тему курсової роботи, відомості про автора (П.І.Б. здобувача, групу) і про наукового керівника роботи (П.І.Б., посада, вчений ступінь, вчене звання). На наступних – мету, об'єкт, предмет курсової роботи. На останніх слайдах подають висновки: стислий перелік отриманих результатів, рекомендації здобувача вищої освіти, можливі шляхи продовження роботи, впровадження її результатів тощо. Розміщувати на останньому слайді текст «Дякую за увагу» непотрібно, оскільки всі слайди – від першого до останнього – мають бути інформативними. За необхідності кількість слайдів може бути незначно збільшена – для висвітлення деталей та особливостей виконання роботи або зменшена за рахунок об'єднання певних логічних етапів викладення змісту презентації.

Типова структура розміщення контенту слайда (окрім першого) включає: назву слайда; основну змістовну частину; нижній колонтитул. Назва кожного слайда повинна стисло та точно характеризувати те, що подано на ньому. Слайд може вміщувати графічні, текстові та інші елементи (наприклад, анімаційні об'єкти), які доцільно використовувати для подання необхідної інформації. У нижньому колонтитулі рекомендується розміщувати такі елементи: прізвище, ініціали та група автора роботи, номер слайда. Номер слайда необхідно зазначати у форматі «номер слайда/кількість слайдів», наприклад, якщо в презентації 15 слайдів, то шостий слайд нумерується як «6/15».

Необхідно пам'ятати про обов'язковий логічний зв'язок слайдів презентації та доповіді здобувача вищої освіти під час захисту дипломної роботи. Слайди є допоміжним засобом для доповіді на захисті і повинні полегшити донесення здобувачом сутності роботи до аудиторії. Оскільки презентація є засобом візуалізації доповіді, вона повинна не повторювати, а доповнювати доповідь. Здобувач не повинен в доповіді повністю читати текст слайдів. Натомість це можуть бути якісь цифри, фактичні дані, приклади, які довго промовляти в усному мовленні чи важко сприймати на слух. Смісл та ідея слайду повинні бути зрозумілими при першому погляді на нього. Якщо аудиторія переключиться на обдумування значення заплутаного слайду, вона вже не сприйматиме усну доповідь.

Розмір ілюстрації на слайді повинен бути достатнім для розпізнання її деталей з будь-якої точки аудиторії, де проводиться презентація. Текстові елементи також повинні бути достатнього розміру для їхнього прочитання з будь-якої точки аудиторії. Для цього рекомендується використовувати шрифти сімейства Arial не менш ніж 20–22 пунктів для оформлення заголовків і не менш ніж 14–16 пунктів – в інших випадках. Заголовки слайдів можна виділяти жирним шрифтом, при написанні заголовка крапка в кінці не ставиться. Також доцільно виділяти жирним, курсивом або підкреслюванням основні думки в змістовній частині відповідного слайда. Графічна інформація (ілюстрації, діаграми та ін.) повинна доповнювати текстову інформацію або робити її більш наочною. У презентації не повинно бути графічної інформації без змістовного навантаження, якщо вона не є частиною стилізованого оформлення певного слайда. Якщо графічне зображення використовується як фон, то текст на цьому фоні повинен бути читабельним. Анімацію на слайдах доцільно використовувати тільки тоді, коли без неї неможливо донести суть змісту слайда, наприклад для показу динаміки розвитку процесів.

Увесь файл презентації має бути оформленим в єдиному стилі. Вибір кольорів для оформлення слайдів повинен проводитись з палітри кольорів офіційно-ділового стилю. Доцільно обрати єдиний для всієї презентації колір її фону. Палітра кольорів не повинна вміщувати більш ніж два-три основних кольори. Бажано, щоб слайди мали світлий фон і чорний або темний колір тексту, ліній та інших елементів, щоб кольорове оформлення слайда не заважало сприймати його зміст.

Презентація має відповідати таким вимогам:

- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту;
- відсутність фактичних помилок, достовірність представленої інформації;
- використання єдиного стилю оформлення;
- відповідність стилю оформлення презентації (графічного, звукового, анімаційного) змісту презентації;
- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації має логічно завершуватись);
- об'єднання семантично пов'язаних інформаційних елементів у групи (блоки інформації);
- стислість і максимальна інформативність тексту на слайді;
- переважно горизонтальне розташування інформації на слайді;
- розміщення найбільш важливої інформації в центрі екрану;
- доцільність форматування тексту по ширині;
- неприйнятність «рваних» країв тексту.
- легкість читання тексту на тлі слайда презентації завдяки використанню контрастних кольорів для фону і тексту;
- використання для фону слайда психологічно комфортних тонів, які будуть виділяти, відтіняти, підкреслювати інформацію, розміщену на слайді, але не затуляти її;
- використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту).

Типові помилки презентацій

- надлишкова кількість слайдів;
- надмірна завантаженість слайдів матеріалом;
- занадто швидка або повільна швидкість зміни слайдів;
- замалий шриффт;
- тло слайду (шаблон) зливається з текстом, або, навпаки, надто яскраве й відволікає від тексту;
- невиправдане використання анімації;
- повторення доповідачем тексту зі слайдів.

3.5. Порядок захисту курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться перед керівником курсової роботи або комісією за участі керівника та викладачів кафедри за присутності академічної групи. Процедура захисту розпочинається з виступу здобувача вищої освіти здобувача вищої освіти від 7 до 10 хвилин, де слухачі інформуються щодо проведеного дослідження (стисло характеризується теоретична та практична частини роботи, розкриваються висновки, показується перспектива подальшого опрацювання теми). Після чого автор курсової роботи відповідає на запитання наукового керівника, комісії, присутніх здобувачів. Результати захисту курсової роботи оцінюються згідно з критеріями оцінювання наукових робіт за кредитно-модульною системою. Незадовільна оцінка за курсову роботу вважається академічною заборгованістю.

4. Критерії оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
<p>Здобувач повністю виконав передбачувані логікою висвітлення теми завдання; виявив здатність до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; засвідчив вміння поєднати теоретичний та емпіричний рівень аналізу об'єкта і предмета дослідження; показав володіння фаховою термінологією, здатність до чіткого і логічного викладення матеріалу, стислості й точності формулювань; переконливо аргументував представлений в роботі матеріал; виявив здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи й обґрунтовано розкривати власні висновки і рекомендації за результатами дослідження. Мова та стиль викладу матеріалу дипломної роботи відповідають вимогам писемного наукового мовлення; відсутні орфографічні і пунктуаційні помилки; в повному обсязі дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив вміння стисло, послідовного і аргументованого викладу змісту та результатів дослідження й надання відповідей на запитання з теми дослідження, а також продемонстрував вміння застосування презентаційних навичок.</p>	90–100	A	відмінно
<p>Здобувач повністю виконав передбачувані логікою висвітлення теми завдання; виявив здатність до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; показав володіння фаховою термінологією, здатність до чіткого і логічного викладення матеріалу; стислості й точності формулювань; аргументував представлений в роботі матеріал; виявив здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи та обґрунтовано розкривати власні висновки і рекомендації за результатами дослідження, однак мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуку на роботу. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи відповідають вимогам писемного наукового мовлення; за окремими винятками відсутні орфографічні та</p>	82–89	B	

<p>пунктуаційні помилки; в повному обсязі дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив вміння стисло, послідовного і аргументованого викладу змісту та результатів дослідження й надання відповідей на запитання з теми дослідження, а також продемонстрував вміле застосування презентаційних навичок.</p>			добре
<p>Здобувач повністю виконав передбачувані логікою висвітлення теми завдання; виявив здатність до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; показав володіння фаховою термінологією, здатність до чіткого і логічного викладення матеріалу, стислості й точності формулювань; аргументував представлений в роботі матеріал, виявив здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини дипломної роботи та обґрунтовано розкривати власні висновки та рекомендації за результатами дослідження. В структурі та матеріалі роботи наявні лише несуттєві погрішності. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи відповідають вимогам писемного наукового мовлення; за окремими винятками відсутні орфографічні та пунктуаційні помилки; в повному обсязі дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив вміння стисло, послідовного і аргументованого викладу змісту та результатів дослідження, надавав відповіді на переважну більшість запитань з теми дослідження, а також продемонстрував вміле застосування презентаційних навичок.</p>	74–81	С	
<p>Здобувач переважно виконав передбачувані логікою висвітлення теми та досягнення мети дослідження завдання; здійснив спробу самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; показав володіння фаховою термінологією. Здобувач виявив посередню здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи. Курсова робота має зауваження щодо недостатньо чіткого і логічного викладення матеріалу; стислості й точності формулювань; аргументування представленого в роботі матеріалу. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи відповідають вимогам писемного наукового мовлення; наявні</p>	64–73	Д	

<p>орфографічні та пунктуаційні помилки; не в повному обсязі дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив невисокий рівень вмінь по стислому, послідовному і аргументованому викладу змісту та результатів дослідження, не надавав відповіді на ряд запитань з теми дослідження, а також не продемонстрував достатніх презентаційних навичок.</p>			задовільно
<p>Здобувач в неповному обсязі виконав передбачувані логікою висвітлення теми та досягнення мети дослідження завдання; виявив низьку здатність до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; показав недостатнє володіння фаховою термінологією; виявив недостатню спроможність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи. Курсова робота має чисельні зауваження щодо недостатньо чіткого і логічного викладення матеріалу; стислості й точності формулювань; аргументування представленого в роботі матеріалу. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи не повною мірою відповідають вимогам писемного наукового мовлення; наявні численні орфографічні та пунктуаційні помилки; не в повному обсязі дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив недостатній рівень вмінь по стислому, послідовному і аргументованому викладу змісту та результатів дослідження, не надавав відповіді на ряд запитань з теми дослідження, а також не продемонстрував достатніх презентаційних навичок.</p>	60–63	E	
<p>Здобувач не виконав більшості передбачуваних логікою висвітлення теми та досягнення мети дослідження завдань; не виявив здатності до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; не показав володіння фаховою термінологією та здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи не відповідають вимогам писемного наукового мовлення; наявні численні орфографічні та пунктуаційні помилки; не дотримані вимоги до оформлення роботи. Здобувач опанував</p>	35–59	FX	

<p>незначну частку необхідного для якісного виконання курсової роботи обсягу професійних знань та вмінь. Під час захисту здобувач не виявив належних вмінь по стислomu, послідовному і аргументованому викладу змісту та результатів дослідження, не надавав відповіді на більшість запитань з теми дослідження, а також продемонстрував відсутність належних презентаційних навичок.</p>			незадовільно
<p>Здобувач не виконав передбачуваних логікою висвітлення теми та досягнення мети дослідження завдань; не виявив здатності до самостійного узагальнення профільної наукової інформації та здійснення самостійного дослідження; не показав володіння фаховою термінологією та здатність використовувати набуті знання і вміння в процесі виконання прикладної частини курсової роботи. Мова та стиль викладу матеріалу курсової роботи не відповідають вимогам писемного наукового мовлення; наявні численні орфографічні та пунктуаційні помилки; не дотримані вимоги до оформлення роботи. Під час захисту здобувач виявив відсутність вмінь по стислomu, послідовному і аргументованому викладу змісту та результатів дослідження, не виявив володіння матеріалом курсової роботи, не надавав відповіді на запитання з теми курсової роботи, а також продемонстрував відсутність належних презентаційних навичок та аргументованості й точності відповідей на запитання під час захисту.</p>	35–59	F	незадовільно

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL : <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення: 10.08.2021).
2. ДСТУ 3582:2013. Державний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2013–08–22]. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. URL : http://lib.pu.if.ua/files/DSTU_3582_2013%20%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E.pdf (дата звернення: 10.08.2021).
3. Бережняк О. Бібліометрія як метод аналізу стану книговидання. Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матеріали міжнар. конф. 8 жовт. 2013 р. URL : <http://conference.nbuv.gov.ua/site/reports/id/17> (дата звернення: 10.08.2021).
4. Бірта Г.О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбов. л-ри, 2014. 142 с.
5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL : <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf> (дата звернення: 10.08.2021).
6. Власова Г. В., Лутовинова В. І., Титова Л. І. Аналітико-синтетична переробка інформації : навч. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2006. 291 с.
7. Єріна А. М., Захотай В. Б., Єріна Д. Л. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
8. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка та ін. Київ : Кн. палата України, 1998. 116 с.
9. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Алерта, 2014. 622 с.
10. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 205 с.
11. Курсова робота : метод. вказівки з написання та оформлення для студ. спец. 7.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / укл. : Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Г. В. Сілкова. Рівне : РДГУ, 2008. 19 с.
12. Курсові роботи: вимоги та рекомендації до виконання й захисту : навч. посіб. для студ. спеціальності 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Є.О. Дегтярьова, Л.В. Школяр. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 89 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27074/1/Kursovi-roboty_Dehtiariova_Shkoliar.pdf (дата звернення: 10.08.2021).
13. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/237217239.pdf> (дата звернення: 10.08.2021).
14. Палеха Ю., Леміш Н. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2013. 332 с.

15. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. Київ : Лібра, 2004. 344 с.
16. Сілкова Г. В. Основи інформаційно-аналітичних досліджень : навч. посіб. Київ, 1998. 50 с.
17. Філінюк А. Г., Трембіцький А. М. Наукова робота здобувача : метод. рекомендації для студ. та магістрантів усіх спеціальностей і форм навчання. Кам'янець-Подільський, 2007. 75 с.
18. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. 2-е вид., доп. Київ : Слово, 2012. 349 с.
19. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 7-ме вид., стер. Київ : Знання, 2011. 310 с.
20. Яремчук В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів : навч. посіб. для студ. ф-тів гуманітар. профілю. 2-ге вид., виправл. Острог : Нац. ун-т «Острозька академія», 2012. 56 с. URL : https://eprints.oa.edu.ua/3008/1/posibnyk_Yaremchuk_web.pdf (дата звернення: 10.08.2021).

6. ДОДАТКИ**Додаток 1****«ПРО ПЛАГІАТ»****Закон України про авторське право і суміжні права**

Розділ V. Захист авторського права і суміжних прав: Стаття 50: в) плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. Плагіат – це видавання роботи іншої людини за свою власну думку, роботу; копіювання однією персоною роботи іншої особи чи осіб, загалом чи значної її частини без зазначення першоджерела; дослівне копіювання інформації з іншого джерела без зазначення його взагалі; перефразування інформації з першоджерела без його зазначення (автор використовує свої власні слова для передачі тієї ж самої інформації, взятої із джерела). Плагіат – це використання ідей та слів інших осіб без чіткого зазначення джерела інформації. Це стосується всіх джерел інформації (Інтернет, книга, наукова робота (дисертація, монографія стаття тощо), або робота іншого здобувача і т. д.).

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

Рівненський державний гуманітарний університет
кафедра документальних комунікацій та бібліотечної справи

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Документознавство»

на тему: ДОКУМЕНТНИЙ ПОТІК ЯК ОБ'ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

здобувача вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за ОПП «Документознавство та
інформаційна діяльність»
зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна
та архівна справа»,
2 курсу групи ДІД-21
Іваненка Петра Петровича

Керівник: ст. викл. каф. док. комунікацій та
бібліотечної справи Костенко М.С.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

м. Рівне – 2021 рік

Зразок оформлення сторінки «Зміст» курсової роботи

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПРО ДОКУМЕНТНИЙ ПОТІК ЯК СИСТЕМНИЙ ОБ'ЄКТ.....	7
1.1. Документний потік як продукт інтелектуальної діяльності та інформаційна модель.....	7
1.2. Властивості, ознаки та функції документного потоку.....	12
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТНИХ ПОТОКІВ В СИСТЕМІ ДОКУМЕНТОЗНАВЧОГО ЗНАННЯ.....	16
2.1. Поняття про систему методів вивчення документних потоків.....	16
2.2. Вітчизняний документний потік з психології періоду 2017–2019 рр. як об'єкт інформаційного аналізу.....	21
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ	

Зразок оформлення списку скорочень слів та словосполучень**СПИСОК СКОРОЧЕНЬ СЛІВ ТА СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ**

ДМ – документний масив;
ДП – документний потік;
ІД – інформаційна діяльність;
РЖ – реферативний журнал.

**Приклад змісту розділу «Вступ»
до курсової роботи з теми «Дослідження динаміки документного потоку як фактор
інформаційного розвитку: історіографічний аспект»**

ВСТУП

Актуальність теми курсової роботи: Важливою теоретико-методологічною проблемою документознавства сьогодні є вивчення динаміки розвитку документного потоку (ДП). Вітчизняними та зарубіжними науковцями впродовж багатьох десятиліть накопичений значний досвід здійснення багатоаспектних досліджень ДП. Основна увага дослідників зосереджувалась на тих аспектах вивчення ДП як суспільного явища та системного об'єкта, що є визначальними для його адекватного розуміння. Крім того, достатньо чисельними є прикладні дослідження галузевих ДП.

В той же час сучасний етап розвитку документознавчих досліджень характеризується певним переглядом традиційних концепцій щодо властивостей, ознак, динаміки ДП. Формування стрункої системи загальнотеоретичних, методико-методологічних і прикладних досліджень ДП, які створювали б нове документознавче знання, вимагає чіткої конкретизації уявлень про напрямки, методика, понятійну базу тощо подібних досліджень. Це зумовлює необхідність здійснення історіографічного аналізу розвитку досліджень динаміки ДП, адже поява нового наукового знання завжди має підґрунтя – наукову спадщину попередніх періодів.

Розробленість теми:

Курсова робота підготовлена на основі вивчення виявленої літератури, в якій відображено досліджувану тему. Історіографічні аспекти проблеми дослідження динаміки ДП глибоко не розроблені.

Серед опрацьованих джерел слід виділити роботи Г. Гордукалової, в яких серед інших питань відображені аспекти історичного розвитку досліджень властивостей ДП (явищ „розсіяння-концентрації”, „старіння-актуалізації” публікацій тощо [4; 5].

Історію досліджень ДП досить докладно висвітлено у публікаціях С. Кулешова [9; 10].

Прикладні дослідження динаміки ДП здійснювались багатьма дослідниками, зокрема, Ж. Бабенко [3], М. Костенко [6], Л. Кочубей [7], А. Кривогуз [8], П. Романовим [14]. В той же час праці, що розкривали би історію вивчення динаміки розвитку ДП, нами не були виявлені.

Мета курсової роботи полягає у вивченні історичного розвитку досліджень динаміки ДП.

Завдання курсової роботи обумовлені її метою:

- виявити та проаналізувати літературу з теми курсової роботи;
- охарактеризувати ДП як системне явище та об'єкт дослідження;
- розкрити сутність якісних та кількісних методів дослідження ДП;
- проаналізувати підходи провідних документознавців до аспектів вивчення потоків документів;
- узагальнити інформацію щодо досліджень ДП з точки зору їх методики, отриманих результатів та можливостей їх практичного застосування, а також історичного значення.

Об'єктом дослідження для даної курсової роботи є динаміка розвитку ДП як системного об'єкту і продукту інтелектуальної діяльності суспільства.

Предмет дослідження становлять історіографічні аспекти вивчення динаміки ДП.

Методи дослідження обумовлені об'єктом і предметом курсової роботи, зокрема, застосовано загально-наукові методи аналізу та синтезу. Визначальним методом дослідження став метод історіографічного підходу.

Теоретична цінність курсової роботи полягає в тому, що узагальнюється матеріал про розвиток наукових поглядів на динаміку ДП. **Практична цінність** обумовлена укладанням списку літератури, що висвітлює історію становлення відповідних документознавчих досліджень.

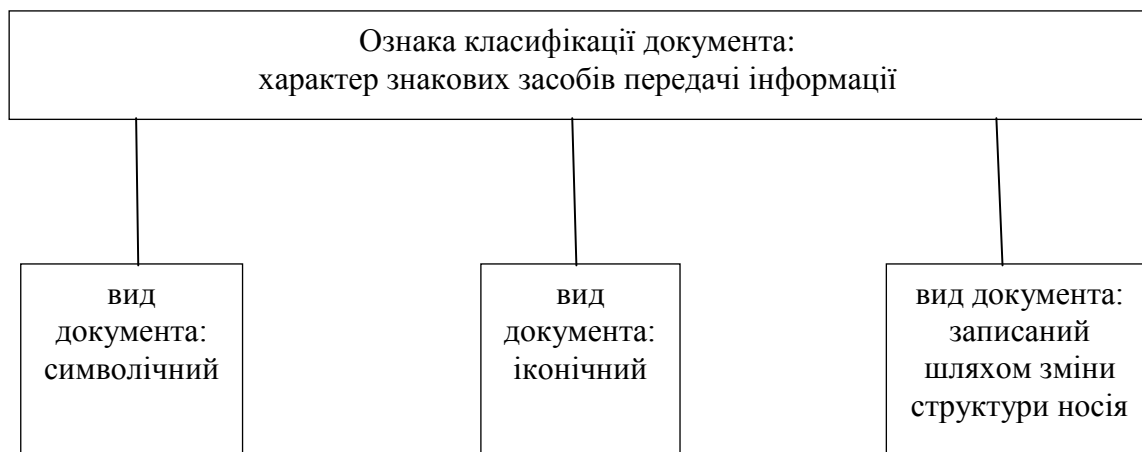
Структура роботи обумовлена логікою розгляду теми.

У першому розділі висвітлено сутність та полісемічність поняття «ДП», його структура, властивості, функції, а також проаналізовано методичну базу досліджень потоків документів.

Матеріал другого розділу розкриває з позицій історіографічного підходу внесок провідних вітчизняних та зарубіжних науковців до вивчення динаміки розвитку ДП.

Зразок оформлення додатку – схеми, запозиченої у інших авторів**«Види документа за особливостями знакових засобів фіксації та передачі інформації»**

За Г. М. Швецовою (Див. №8)

Зразок бібліографічного опису та реферату курсової роботи

Драчук В. О. Дослідження динаміки документного потоку як фактор інформаційного розвитку : історіографічний підхід : курсова робота. Рівне : РДГУ, 2020. 30 с. На правах рукопису.

Історія документознавчих досліджень є невід'ємною частиною сучасного документознавства й основою практичної діяльності, пов'язаної зі створенням і використанням документів різних типів і видів. Адже минуле науки про документ визначає її сучасний стан, надаючи необхідний матеріал для дослідження процесів, що відбуваються в сфері документної діяльності сьогодні.

Відповідно до цього, мета курсової роботи полягає у формуванні цілісної картини історичного розвитку досліджень динаміки розвитку документних потоків. Об'єктом дослідження є динаміка розвитку документного потоку як системного об'єкту і продукту інтелектуальної діяльності суспільства, а предметом стали історіографічні аспекти досліджень динаміки розвитку потоку.

В роботі розкривається полісемічність поняття „документний потік” і провідні параметри потоку документів, співвідношення в межах документознавчих досліджень окремих методів вивчення документів та їх сукупностей. Крім того, з позицій історіографічного підходу охарактеризований внесок провідних вітчизняних та зарубіжних науковців до вивчення динаміки розвитку документного потоку.

Теоретична цінність курсової роботи полягає в тому, що узагальнюється матеріал про розвиток поглядів на динаміку ДП. Практична цінність обумовлена укладанням списку літератури, що висвітлює історію становлення відповідних документознавчих досліджень.

Приклад оформлення посилань у курсовій роботі

Цитата в тексті: «Інформаційні ресурси – це окремі документи і масиви документів, результати інтелектуальної, творчої та інформаційної діяльності, бази та банки даних, всі види архівів, бібліотеки, музейні фонди та інші, що містять відомості і знання, зафіксовані на відповідних носіях інформації, є об'єктами права власності всіх суб'єктів України і мають споживчу вартість (політичну, економічну, соціокультурну, оборонну, історичну, ринкову, інформаційну тощо)» [11, с. 31].

Відповідний опис у списку літератури до курсової роботи:

11. Пархоменко В. Д. Наукові і організаційні проблеми управління інформаційними ресурсами. *Науково-технічна інформація*. 2007. № 3. С. 31–36.

Навчальне видання

Марина Степанівна Костенко

Курсова робота з дисципліни «Документознавство»

Методичні вказівки з написання та оформлення для здобувачів другого курсу спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» спеціалізації «Документознавство та інформаційна діяльність»

Відповідальний за випуск доц. Сілкова Г.В.

Формат 60 x 84 1/16. Папір друкарський.
Умовн. друк. арк. 1,5

Редакційно-видавничий відділ Рівненського державного гуманітарного
університету